

**О.І. ПАНЧЕНКО, Н.В. ПАНЧЕНКО (УКРАЇНА, ЧЕРНІГІВ)
СТРАХУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ РИЗИКІВ
ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

*Чернігівський національний технологічний університет
14000, м. Чернігів, вул. Шевченка, 95*

Environmental risk insurance is an important component of economic security, which is formed to ensure its sustainable development. There are voluntary and compulsory insurance of environmental risks. Used increasingly compulsory insurance. Types of compulsory environmental insurance sold in the regulations.

Економічна безпека підприємства – це сукупність економічних відносин, які формуються в процесі забезпечення діяльності підприємства від негативних впливів зовнішнього і внутрішнього середовища. Для досягнення високого рівня економічної безпеки підприємство повинно сформувати механізм, який буде забезпечувати спроможність швидкого усунення різноманітних загроз та пристосування до зовнішніх умов без негативних наслідків для його діяльності.

Важливою складовою такого механізму є фінансово-економічні методи забезпечення екологічної безпеки підприємства, які спрямовані на стимулювання збереження природних ресурсів і їх раціональне використання, зниження шкідливого впливу на навколишнє середовище, стимулювання природоохоронної діяльності та виробництво екологічно чистої продукції. До складу таких методів відноситься страхування, яке забезпечує попередження та компенсацію збитків від аварійного забруднення навколишнього середовища, а значить здійснює суттєвий вплив на забезпечення екологічної безпеки діяльності виробничих об'єктів.

На сучасному етапі розвитку існує необхідність визначення та подальшого освоєння потенціалу ринку страхування екологічних ризиків та наближення умов його здійснення до європейських стандартів. У багатьох зарубіжних країнах страхування екологічних ризиків стало важливою складовою цивілізованих фінансово-економічних відносин, оскільки послугами страхових компаній постійно користуються підприємства різних галузей.

За формою проведення екологічне страхування поділяється на добровільне та обов'язкове. На відміну від добровільного страхування, побудованого на основі бажання страховика та страхувальника укласти договір страхування, обов'язкове страхування передбачає можливість примушення страхувальника до укладання такого договору. При обов'язковому страхуванні виникає ситуація, коли законом покладаються зобов'язання здійснювати страхування визначених об'єктів. Так, Закон України «Про страхування» (ст. 7) передбачає обов'язкові види страхування екологічних ризиків:

- страхування цивільної відповідальності (СЦВ) оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту;
- СЦВ суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру;
- СЦВ інвестора, в тому числі за шкоду, заподіяну довкіллю, здоров'ю людей, за угодою про розподіл продукції, якщо інше не передбачено такою угодою;
- СЦВ експортера та особи, яка відповідає за утилізацію небезпечних відходів, щодо відшкодування шкоди, яку може бути заподіяно здоров'ю людини, власності та навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення та утилізації (видалення) небезпечних відходів;
- страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів;
- СЦВ суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно довкіллю або здоров'ю людей під час зберігання та застосування пестицидів і агрохімікатів.

Для реалізації даних видів страхування встановлюється порядок та правила їх проведення, розміри страхових сум та максимальні розміри страхових тарифів.